

מושב קהילת סביבה וחברה 2017:

על קו התפר: שיח על גבולות של סביבה, חברה, ומרחב
יו"ר: ד"ר איתי גרינשפן || מתדיין: ד"ר יעקב גארב

הציגו:

שלי כהן (אוני תל אביב): **התנגדויות למדיניות התכנון בשטח C שלומית תמרי** (המכללה האקדמית ספיר): **"שבטיות אורבנית" בנגב כתפיסה של מרחב חברתי שחר שלוח** (אוניברסיטת תל אביב): **טריטוריה וניקיון: חקלאים יהודים, בדואים וסביבה בעמק יזרעאל יעקב גארב** (אוניברסיטת בן-גוריון): **מערכת הפסולת האלקטרונית הישראלית-פלסטינית: תמונת מצב ותובנות**

ביומו הראשון של הכנס השנתי של האגודה הסוציולוגית הישראלית התקיים מושב חשוב של קהילת סביבה וחברה. המושב שכותרתו הייתה **"על קו התפר: שיח על גבולות של סביבה, חברה, ומרחב"** היה מעניין, רב ממדים והדגיש את המורכבות של יחסים בין קהילות וקבוצות אוכלוסייה שונות ביניהם שוררים יחסי כוח והדרה בסיטואציות מורכבות של קונפליקט, חציית גבולות וחשדנות הדדית. המושגים גבול והבניית גבול עברו כחוט השני בין כל המציגים ועליו גם נסוב הדיון הקצר (מידי) שהתקיים בסוף המושב.

שלי כהן תיארה באמצעות שני מקרה מבחן של הקמת בתי ספר לילדי האוכלוסייה הבדואית את אסטרטגיות הפעולה השונות בהן נקטו אדריכלים ואנשי מקצוע מתחום התכנון כדי להתנגד ולשנות את מדיניות אי מתן היתרי בנייה כלפי הבדווים בשטחי C בגדה המערבית. שתי הגישות שנבחנו – הגישה המתנגדת המקומית והגישה המתנגדת באמצעות מערכת המשפט – היוו כלים פוליטיים להשמעת קול המוחלשים. שלומית תמרי (המכללה האקדמית ספיר) פיתחה את מושג "השבטיות האורבנית" כתפיסה של מרחב חברתי המשקפת את ההתפתחות העירונית של מעין כפרים התחומים בגבולות מדומים ופיזיים שבין שבטים ומשפחות בתוך עיירות הבדואים בדרום הארץ. המקום של נשים במרחבים השבטיים הללו נותר כסוגיה פתוחה. שחר שלוח ערכה מחקר אתנוגרפי מרתק בהתיישובות החקלאית של קיבוצי עמק יזרעאל והביאה את הפרספקטיבה של החקלאים המוטרידים מהלחצים על החקלאות שמקורם בשחקנים נוספים בסביבה כולל המדינה, הארגונים הירוקים, הבדואים שכניהם ועוד. גם כאן ניתן היה לתהות אם היחסים הם קונפליקטואלים סביב גבולות מדומים, או יחסי שהולכים ומתקרבים זה לזה. לבסוף, יעקב גארב תיאר מחקר פעולה אינטרדיסציפלינרי, מאתגר, מורכב ונרחב אודות הפסולת האלקטרונית המשונעת מידי יום בין שטחי ישראל והרשות הפלסטינית ותעשיית מחזור ענפה של פסולת אלקטרונית שהתפתחה בדרום-מערב הר חברון. לתעשייה זו השלכות סביבתיות כלכליות בריאותיות וחברתיות עמוקות השזורות אחת בשנייה וביחסי הקונפליקט באזורנו. תובנות סוציולוגיות ראשוניות אודות התופעה הועלו בדיון וללא ספק עוד רבות נשמע על הפרויקט. לכל אחת מהעבודות המציגות שהוצגו יש מקום שיפורסמו בבמות אקדמיות ראויות.